

Teesit T-paitaan

Y

A

#teesit

#oikeudenmukaisuus

#vaikuttaminen

#kuluttaminen

#eettiset valinnat

#vakaumus

#cool

#maailmanparantaminen

#yhteiskunnallinen

#mainonta

#vastamainos

1. Perusajatus

Oppilaat miettivät valtaa, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja muutosta vaativia asioita, muotoilevat teesejään ja suunnittelevat yksin tai yhdessä T-paidan. Teesi eli väittämä paidan rintamuksessa voi olla kirjallinen, kuvallinen tai näiden yhdistelmä. T-paitaan voi liittää myös muunlaisia työskentelytapoja:

- tekoja tai performansseja
- tekstiiliteknikoita
- käsitetaideteoksia
- äänimaailmaa
- työpajoja.

2. Kohderyhmä ja ops

Perusopetuksen oppilaat, pääasiallisesti yläkoulussa, soveltuvin osin myös alakoulussa.

Teema liittyy paitsi etiikkaan, uskontoon ja yhteiskuntaoppiin, myös opetus-suunnitelman perusteiden laaja-alaisen osaamisen alueisiin: ajattelu ja oppiminen, osallistuminen ja vaikuttaminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen.

3. Työvaiheet, vaikuttamiseen liittyvät herättelevät materiaalit, linkit ja pohdintakysymykset

3.1. Selvitystyö

T-paita itsessään ja siihen liittyvät globaalin tuotannon, kaupan ja työn ulottuvuudet.

Selvitä ja kuvaa kaaviona puuvillaisen T-paidan elinkaari puuvillan viljelystä kankaan ja paidan valmistamiseen, kuljetusten, kaupan ja käytön kautta kierrättämiseen tai jätteeksi.

Reformaatio 500 v

3.2. Yhteiskunnallisen viestin miettiminen

Mitkä asiat ovat elämässä ja yhteiskunnassa tärkeitä? Mitkä asiat ovat pielessä? Mihin pitää saada muutos? Mihin esimerkiksi seuraavista asioista haluaisit vaikuttaa? Mitä haluat sanoa niistä?

- yhteisyys, erilaisuus, toisista välittäminen
- sorto, epäoikeudenmukaisuus, tasavertaisuus
- lasten ja nuorten oikeudet
- vähemmistöjen oikeudet
- työ, rikkaus ja köyhyys
- ajatuksen- ja uskonnonvapaus
- luonnon turmeleminen ja elinkelpoisuus, kestävä elämäntapa

Millainen viesti ja kuva on vaikuttava?

3.3. T-paidan suunnittelu

Muotoile ytimekäs ja vaikuttava viesti ja suunnittele siitä painatus T-paitaan.

3.4. Julkaiseminen ja mahdollinen kilpailu

T-paidoista voidaan järjestää näyttely koulussa tai suuremmalle yleisölle avoimessa tilassa. Koulu tai seurakunta voi järjestää viestinnällisen kilpailun, jonka voittajaehdotus toteutetaan ja painatetaan sopivaan määrään reilun kaupan T-paitoja. Kilpailu voidaan toteuttaa yhteistyössä esimerkiksi jonkin viestintätoimiston ja kansalaisjärjestöjen kanssa.

4. Hyödyllisiä linkkejä

- Tottelemattomuuskoulu ja sen opetusvideot (Jani Leinonen &co)
<http://tottelemattomuus.fi/>
- Finnwatch <http://www.finnwatch.org/fi/>
- Maailmankoulu <http://www.maailmankoulu.fi/>
- Suomen Lähetysseuran aineistopankki
http://www.suomenlahetykseura.fi/ls_fi/www/lahetykseura/etusivu/seurakunnille/aineistopankki/
- Amnestyn kuvapankki <https://www.flickr.com/photos/amnestyfinland/sets/>
- Vinkkejä palveluista, joissa voit suunnitella oman t-paitasi:
<http://www.knappi.fi/p/tee-oma-t-paita-tai-muu-tuote.html>

Esimerkki T-paitaan liittyvästä tekstistä (oppimateriaalista, VS)

”T-paita on maailmanvaate

T-paita on tuttu vaate ympäri maailmaa. Erivärisiä ja erilaisilla painatuksilla varustettuja paitoja voi ostaa niin edullisina halpaketjuversioina kuin kalliimpina tuotemerkeinä. T-paita on siinäkin mielessä globaali tuote, että matkalla puuvillapellolta kaupan myyntiretkiin paidan kangasta on voitu kutoa, värjätä, leikata, koota, painattaa ja viimeistellä useassa maassa, jopa usealla mantereella. Globaalissa tuotannossa vaatteet teetetään siellä, missä ne tehdään mahdollisimman halvalla, usein myös kalliit tuotemerkit.

T-paidan halpa hinta kaupassa kertoo, että joku jossakin saa työstään aivan mitätöntä palkkaa. Kaakkois-Aasian Bangladeshissa kootusta Suomessa kahdeksan euroa maksavasta paidasta tilaajaliike ja kauppa ottavat yhteensä kuusi euroa. Jäljelle jäävästä kahdesta eurosta leijonanosan ottavat voittoihinsa paikallisten tehtaiden omistajat, jotka huolehtivat paidan valmistuksesta. Tuotantoketjun pohjimmaisina liukuhihnalla työskentelevät ompelijanaiset ja -lapset tekevät usein 12–16-tuntisia työpäiviä ilman vapaa- ja sairauslo-maetuuksia ja saavat kuukaudessa palkkaa 50–70 euroa.

2010-luvulla juuri Bangladesh on ollut maa, jossa tekstiilialan työt on ollut mahdollista teettää hyvin halvalla. Tehtaiden omistajat eivät juuri välitä työaikalaeista ja minimipalkoista eivätkä käytä rahaa tehdasrakennusten turvallisuuteen. Maassa on kuollut vuosittain satoja työntekijöitä tehdaspaloissa ja tehtaiden romahduksissa. Työntekijöitä on myös estetty järjestäytymästä ammattiliitoiksi. Yksittäisellä työntekijällä ei ole mahdollisuutta neuvotella lain mukaista työsopimusta ja turvallisia työoloja. Vaihtoehto orjatyölle olisi työttömyys ja siten vähäisenkin toimeentulon menettäminen.”